

Ville Heinonen
Seija Rasku
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausunto ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämiseen liittyvistä linjauksista

Tutke2 - työryhmä ja -ohjausryhmä ovat tarjonneet myös tutkintotoimikunnille mahdollisuuden antaa lausunnon ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittämiseen liittyvistä linjauksista. Tieto- ja kirjastopalvelualan tutkintotoimikunta kiittää tästä lausuntomahdollisuudesta.

Kuulemistilaisuutta varten valmistellussa luonnoksessa "Ammatillisten tutkintojen kokonaisuudesta " esitetyistä kehittämis ehdotuksista Tieto- ja kirjastopalvelualan tutkintotoimikunta haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

Ammatillisten tutkintojen muodostama kokonaisuus

Luonnoksessa todetaan, että "ammatillisten tutkintojen kokonaisuus, ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot rakentuvat työelämän osaamisvaatimusten osalta toimialoittain eri tavoin. Osalla toimialoista osaamistarpeet muodostuvat hierarkkisesti siten, että ammattitutkintojen osaamisvaatimukset rakentuvat ammatillisten perustutkintojen päälle ja vastaavasti erikoisammattitutkinnot ammattitutkintojen tuottaman osaamisen päälle."

Tieto- ja kirjastopalveluala on toimiala, jolla osaamistarpeet muodostuvat siten, että ammattitutkinnon osaamisvaatimukset nimenomaan rakentuvat ammatillisen perustutkinnon päälle. Kaikilta kirjastoissa työskenteleviltä edellytetään esimerkiksi kielitaitoa, paljon yleissivistykseksi luonnehdittavaa tietoa, kykyä seurata yhteiskunnallisia asioita sekä tietoa eri aloista. Myös vuorovaikutus- ja asiakaspalvelutaidot ovat välttämättömiä.

Kirjastopalvelualan ammattitutkinnoissa osoitettavan osaamisen on oltava perustutkintoa syvempää, ei niinkään väylä alalle tulevalle kuten ammatillinen perustutkinto.

Ammatillisten tutkintojen kokonaisuutta kehitettäessä tulee ottaa huomioon kirjastoalan tutkintojen "hierarkisuuden" vaatimus, jotta kirjastoihin saadaan tulevaisuudessakin osaavaa henkilöstöä.

Esitys erikoisammattitutkinnon kriteereiksi

Luonnoksessa esitettyjen erikoisammattitutkinnon kriteereiden mukaan erikoisammattitutkinnossa osoitetaan ”työelämän tarpeiden mukaisesti kohdennettua alan ammattiosaamista, joka voi olla syvällistä ammatin hallintaa tai monialaista osaamista.”

Tieto- ja kirjastopalvelualan tutkintotoimikunta katsoo, että esitetyt kriteerit on hyvin laadittu. Kirjastopalvelujen tuottamisessa tarvitaan erityisesti syvällistä erityisosaamista eri asiakasryhmien kuten lasten ja nuorten, ikääntyneiden ja maahanmuuttajien palveluissa. Lisäksi kirjastoalalla osaamistarpeet voivat liittyä myös toimintaprosessien ohjaukseen ja johtamiseen.

Eri asiakasryhmittäin käyttäjälähtöisesti räätälöitävien palvelujen kysynnän jatkuvasti lisääntyessä tieto- ja kirjastopalvelualalle tarvitaan mitä pikimmiten myös erikoisammattitutkinto, joka toistaiseksi puuttuu.

Tutkintojen ja osaamisalojen nimet

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen nimet viittaavat nykyisellään alaan, toimintoon tai tekijään.

Kirjastoalalla on jo nykyään käytössä nimenomaan alaan viittaava ammattitutkinnon nimi ”Tieto- ja kirjastopalvelujen ammattitutkinto”, joka tulee säilyttää. Alan ammattinimikkeet vaihtelevat paljon eikä niitä voida käyttää ammattitutkinnon nimessä.

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen laajuus

Kuten luonnoksessa todetaan, ammatti- ja erikoisammattitutkintojen laajuutta ei säädellä lailla tai asetuksilla eikä käytössä ole tutkintojen laajuutta osoittavaa mittaa tai määrettä.

Tieto- ja kirjastopalvelualalla ammattitutkinnon laajuutta osoittavan mittarin puute tuottaa toisinaan ongelmia. Kunnallisten kirjastojen kelpoisuusvaatimuksissa muut kelpoisuudet ilmaistaan muun muassa opintopisteinä. Henkilöstön rekrytointitilanteissa ammattitutkinnon suorittaneiden tutkintoa on vaikea verrata muihin kelpoisuuden antaviin tutkintoihin/opintosuorituksiin. Sama tutkintojen vertailtavuuden ongelma koskee kirjastoalan henkilöiden kansainvälistä liikkuvuutta.

TIETO- JA KIRJASTOPALVELUALAN TUTKINTOTOIMIKUNTA

Maisa Lovio

puheenjohtaja